

Тема програми: Оброблювання деревини ручним деревообробним інструментом

Тема уроку: Довбання наскрізних і ненаскрізних гнізд за допомогою долота і стамески.

Мета: *Навчальна:* навчити здобувачів освіти довбати наскрізні та ненаскрізні гнізда за допомогою долота і стамески.

Виховна: виховувати естетичний смак та культуру праці.

Розвиваюча: розвивати увагу, окомір, точність.

Інструменти та матеріали: лінійка, олівець, кутник, верстак, стамеска, долото, ручний рейсмус, струбцини, киянка.

Тип уроку: комбінований з елементами бесіди.

План уроку виробничого навчання

1.	Вступний інструктаж.	45 хв.
2.	Поточний інструктаж.	5 год.
3.	Заключний інструктаж.	15 хв.

Хід уроку.

I Вступний інструктаж. (45 хв.)

- Привітання з учнями;
- Ознайомити з правилами поведінки на уроках у майстерні:
 - *Приходь до майстерні в належному одязі, не запізнюйся, дотримуйся дисципліни, слідкуй за чистотою на своєму робочому місці, не залишай після себе сміття;*
 - *Не розмовляй на уроці, не викрикуй, завжди піднімай руку, якщо хочеш щось сказати;*
 - *На уроці використовуй час розумно, вчись думати, працювати, виховуй себе і ти досягнеш успіху;*
 - *Добросовісно виконуй практичну роботу;*
- Повідомлення теми програми.
- Повідомлення теми уроку, та мету.
- Перевірка домашнього завдання.
- Пояснення нового матеріалу: 1) розповісти значення даної роботи для освоєння професії; 2) розповісти, яке значення має робота, що буде виконуватись, для виробництва; 3) вивчити технічну та технологічну документацію, особливе значення звернути на дотримання правил техніки безпеки; 4) розказати про послідовність виконання даної операції; 5) розповісти про інструменти, матеріали, пристосування, що будуть застосовуватися при виконанні роботи; 6) показати прийоми роботи в робочому, повільному, і знову робочому темпі; 7) розповісти про самоконтроль в процесі виконання роботи і показати прийоми самоконтролю; 8) пояснити правила безпеки праці; 9) застерегти від браку в роботі (вказати типові помилки);

1. Організаційна частина 2хв.

Привітання з групою. Концентрація уваги учнів та перевірка їх наявності. Організація та перевірка готовності учнів до роботи, наявність спецодягу, зошитів, створення позитивної емоційної атмосфери.

2. Перевірка домашнього завдання 10хв.

На минулому уроці ми займалися свердлінням наскрізних і ненаскрізних отворів перпендикулярних і похилих до поверхні деталі.

Чи запам'ятали ви як це робити? (викликаю двох учнів щоб показали як свердлити деревину)

А зараз, в процесі виконання тесту на доповнення, я перевірю, як добре ви всі засвоїли цей матеріал.

На бланках, що ви отримали є шість незавершених речень, які ви повинні будете доповнити. На виконання даного завдання вам відводиться 5хв.

(постійно наголошувати на часі, що залишився на написання)

3. Актуалізація знань учнів 1хв.

1. На минулому уроці ми з вами займалися процесом свердління деревини. А тепер, скажіть, будь – ласка, яким чином ви зробите отвір в деревині, коли у вас немає інструменту для свердління?

При задаванні таких питань – я створюю проблемну ситуацію. Таким чином, мотивую учнів до діяльності.

4. Повідомлення теми, мети, завдань уроку 2хв.

Тема програми: Оброблювання деревини ручним деревообробним інструментом.

Тема уроку: Довбання наскрізних і ненаскрізних гнізд, за допомогою долота і стамески.

Мета: навчити здобувачів освіти довбати наскрізні та ненаскрізні гнізда за допомогою долота і стамески.

Обов'язково повинен запитати в учнів про завдання, які вони ставлять перед собою на цьому уроці. (Кожен учень своє завдання записує в робочий зошит)

Значення теми для професії.

5. Викладення нового матеріалу 30хв.

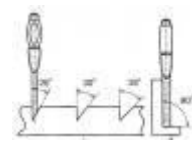
(пояснюю матеріал і показую дану роботу наочно)

Довбання - це процес отримання ненаскрізних або наскрізних отворів за допомогою спеціального інструменту. До таких інструментів відносяться долото і стамеска. Перед початком роботи столяр завжди повинен перевірити, чи справні у нього ці інструменти *(Вчитель демонструє названі ним інструменти).*

Долото - це ручний інструмент для видовбування отворів, гнізд, пазів та ін. Основною частиною долота є стержень, на кінці якого знаходиться лезо. Стержень долота листяних порід (клена, бука, граба, берези). Кут загострення долота – 25-35°.

Стамеска - ручний інструмент для видовбування неглибоких гнізд, отворів, зрізування матеріалу невеликої товщини. Кут загострення стамески – 18-25°.

Стамески бувають плоскі (тонкі й товсті) і напівкруглі. У напівкруглих стамесках фаска розміщена з випуклого боку.

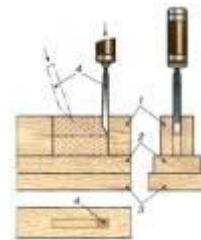
У процесі роботи лезо інструмента затуплюється. Такий інструмент не ріже, а рве деревину. Загострювання стамески і долота - робота дуже відповідальна, потребує великої старанності та певних навичок.

Стамеску і долото загострюють на точильних брусках. Точильні бруски - це зернисті камені різних розмірів і кольорів. Бруски можуть бути грубозернистими і дрібнозернистими.

Для зручності користування брусками і для того, щоб вони не розкололися, їх управляють у дерев'яну колодку. Отже, для

загострювання стамески або долота потрібні: бруски - один грубозернистий, другий дрібнозернистий для правки, посудина з водою для промивання, ганчірка для протирання інструмента, що загострюється, кутник для перевірки, шаблон для визначення кута загострювання.

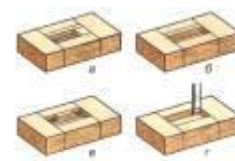
Лезо стамески і долота утворюється фаскою і передньою гранню різця.

Якість виготовлення виробів залежить як від дотримання технології виконання, так і від дотримання правил безпечної праці. Під час різання деревини стамесками і долотами тулуб необхідно тримати прямо, злегка нахиливши голову вперед. Долото тримають лівою рукою, а киянку - правою.

При наскрізному довбанні отвори розмічають з двох боків заготовки. Отвори виготовляють зустрічним довбанням.

Для цього різальну кромку долота ставлять на відстані 0,5-1 мм від лінії розмітки перпендикулярно до напрямку волокон, фаскою до гнізда.

Спочатку сильним ударом киянки по ручці долота заглиблюють його в деревину, перерізаючи волокна. Потім виймають, установлюють недалеко від першого прорізу з нахилом до середини гнізда і вдаряють по ручці киянкою. Зрізану деревину вибирають долотом до перерізаних волокон. Те ж саме роблять із протилежного боку гнізда.

Глухі отвори довбають з одного боку.

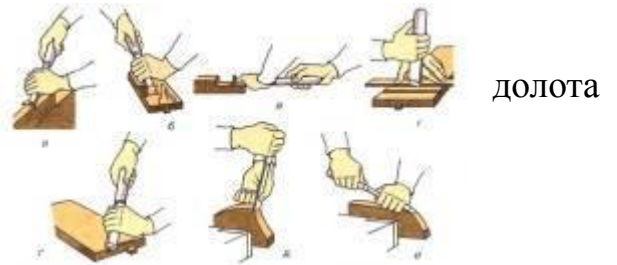
Для цього деталь закріплюють струбциною на кришці верстака.

Таке кріплення упереджує ковзання заготовки та її розколювання. Залежно від товщини оброблюваних деталей застосовують струбцини різної конструкції.

Підстругування і зачищення деталей уздовж і впоперек волокон виконують стамесками. Для цього заготовку закріплюють затискними пристроями верстака або струбциною. Стамеску розміщують під кутом 20...30° до площини оброблюваної деталі. При цьому її тримають правою рукою за ручку, а лівою охоплюють передню грань стамески. Правою рукою натискають на ручку, а лівою регулюють напрям та товщину стружки.

Правила безпечної роботи долотами та стамесками

1. Перевірити надійність кріплення ручок ударних інструментів (киянки, молотка) та і стамески.

2. Долото повинно мати прямолінійно загострене лезо, а його ручка має бути оснащена металевим кільцем, яке запобігає розколюванню ударної частини.

3. Для уникнення поранення забороняється довбати долотом або різати стамескою «на себе», «на вису», з упором деталі в груди, на колінах, у напрямі до руки, яка підтримує деталь.

4. Щоб не поранитися, не можна перевіряти якість загострення леза долота або стамески пальцями. Для цього необхідно взяти аркуш паперу і провести по ньому лезом. Якщо лезо правильно загострене, воно не рве папір.

5. Щоб не пошкодити кришки верстака під час довбання наскрізних отворів, потрібно використовувати підкладну дошку.

6. Забороняється здувати відходи, оскільки можна запорошити очі й отримати травму.

7. Під час обробки заготовка повинна бути міцно затиснута в лещатах верстака або за допомогою струбцин.

8. Після завершення робіт інструмент очистити від бруду і здати на зберігання у відведених місцях у футлярах або лотках лезом «від себе».

Викликати учнів для повторення виконання даної операції.

II Поточний інструктаж (5 год.)

1. Контроль за діяльністю учнів.

2. Цільові обходи майстра:

- перевірка робочих місць;
- перевірка правильності виконання трудових прийомів, операцій;
- перевірка правильності ведення самоконтролю;
- правильність дотримання технічних умов;

- дотримання правил техніки безпеки;
- прийняття та оцінка роботи учня.

III Заключний інструктаж (15 хв.)

1. Підведення підсумки роботи за день.
2. Повідомлення і обґрунтованість оцінок учнів.
3. Відмітити зразкову роботу учнів, зупинитись на допущених помилках, вказати на типові причини.
4. Видати домашнє завдання.
5. Прибрати робочі місця і здати майстрові.

Отже, сьогодні ми познайомилися з процесом довбання, та інструментами, за допомогою яких можна здійснювати довбання?

На уроці активними були.....

Чи всі учні справилися з завданнями, які ставили перед собою на початку уроку? Якщо не справилися, то вияснити причини.

Запишіть завдання додому: конспект.